

มคอ. 3
0403411

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
ข้าวพื้นเมืองภาคใต้
Rice Landraces in Southern Thailand
หน่วยกิต 3(2-3-4) นิสิตอื่น ๆ หรือ นิสิตตกค้าง

หมวดที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยทักษิณ
ชื่อหน่วยงาน : คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน
ชื่อหลักสูตร : วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์
(ปรับปรุง พ.ศ. 2560)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา พนมจันทร์	อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน
2. นางสาวจตุพร ไกรถาวร	ผู้สอน

ห้องเรียนและเวลาเรียน

กลุ่ม P102	: บรรยาย	พหุหัตถ์	เวลา 13.00-15.00 น. TCD 112
	ปฏิบัติ	อังคาร	เวลา 09.00-12.10 น. ปก 103

รายวิชาที่ต้องมีมาก่อนหรือต้องเรียนพร้อมกัน : ไม่มี

หัวข้อและจำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

: บรรยาย	30 ชั่วโมง/ภาคการศึกษา
: สอนเสริม	ไม่มี
: การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	45 ชั่วโมง/ภาคการศึกษา
: การศึกษาด้วยตนเอง	60 ชั่วโมง/ภาคการศึกษา

จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

1 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยให้นิสิตนัดหมายอาจารย์ล่วงหน้า

ช่องทางการติดต่ออาจารย์ผู้สอน: เบอร์โทร: 0897402858

E-mail: n_numkum@hotmail.com, pnantiya@tsu.ac.th

ห้อง chat ทางไลน์กลุ่ม และ MoolTSU

วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

1 กรกฎาคม 2565

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

บูรพวิชา : ไม่มี

คำอธิบายรายวิชา : ความหมายและความสำคัญของข้าวพื้นเมือง การรวบรวมพันธุ์ข้าวพื้นเมือง ความหลากหลายทางสัณฐานวิทยาของพันธุ์ข้าว รูปแบบการผลิตข้าวตามภูมิปัญญาท้องถิ่น การเขตกรรม การเก็บเกี่ยว การอนุรักษ์พันธุกรรมข้าวพื้นเมือง กรณีศึกษากลุ่มผู้ผลิตข้าวพื้นเมือง และการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากข้าวพื้นเมืองในภาคใต้ และฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการและแปลงสาธิต

Definition and importance of rice landraces; germplasm collection; diversity of morphological characteristics; local knowledge model of rice production and field management; harvesting; rice seed conservation; a case study on local rice landraces production and product in southern Thailand; practices in laboratory and field work.

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตเกิดการเรียนรู้/ มีความสามารถ/ สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

- 1.1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม : มีความอดทน วินัย ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและสังคม
- 1.2. ด้านความรู้ : อธิบายทฤษฎีด้านเมล็ดพันธุ์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องข้าว ได้แก่ ความหมายและความสำคัญของข้าวพื้นเมือง การรวบรวมพันธุ์ข้าวพื้นเมือง ความหลากหลายทางสัณฐานวิทยาของพันธุ์ข้าว รูปแบบการผลิตข้าวตามภูมิปัญญาท้องถิ่น การเขตกรรม การเก็บเกี่ยว การอนุรักษ์พันธุกรรมข้าวพื้นเมือง และการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากข้าวพื้นเมืองในภาคใต้
- 1.3. ด้านทักษะทางปัญญา : เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจถึงบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างพันธุ์ข้าวพื้นเมืองภาคใต้กับการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากข้าวพื้นเมืองในภาคใต้

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

- 2.1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความเป็นมาของและความสำคัญของพันธุ์ข้าวพื้นเมืองภาคใต้
- 2.2. เพื่อให้ผู้เรียนทราบและเข้าใจถึงความหลากหลายทางสรีรวิทยาและสัณฐานวิทยาของพันธุ์ข้าวพื้นเมืองภาคใต้
- 2.3. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงรูปแบบการผลิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นของข้าวพื้นเมืองภาคใต้
- 2.4. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจขั้นตอนและกระบวนการผลิตข้าวพื้นเมืองภาคใต้
- 2.5. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์พันธุกรรมข้าวพื้นเมืองภาคใต้

หมวดที่ 3 การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ วิธีการสอน วิธีการประเมินผล และแผนการประเมิน

ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล	น้ำหนักคะแนน (%)
PLO1 มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ (A) TQF1: ด้านคุณธรรม จริยธรรม (O) 1.1 มีความอดทน วินัย ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและสังคม			
CLO1 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	กิจกรรมนอกชั้นเรียน	(1) การทำรายงาน	2.5%

ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล	น้ำหนักคะแนน (%)
		(2) การสังเกตการปฏิบัติงาน (3) การเข้าร่วมและปฏิบัติตามข้อกำหนดของกิจกรรมนอกชั้นเรียน	2.5% 5%
PLO2 อธิบายศาสตร์ทฤษฎีทางด้านพืชศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (U) TQF2: ด้านความรู้ (●) 2.1 สามารถอธิบายทฤษฎีทางด้านข้าว และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง			
CLO2 สามารถอธิบายทฤษฎีทางด้านข้าว และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	(1) บรรยาย (2) กิจกรรม active learning ในชั้นเรียน (3) กิจกรรมนอกชั้นเรียน	(1) การทำงานกลุ่มตาม active learning (2) การสอบปลายภาค (3) การนำเสนอกิจกรรมกลุ่ม (4) การถอดบทเรียนจากกิจกรรมนอกชั้นเรียน	5% 20% 2.5% 2.5%
(●) 2.2 มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเองและสังคม			
CLO3 มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติตนเองและสังคม	(1) บรรยาย (2) กิจกรรมในชั้นเรียน (3) กิจกรรมนอกชั้นเรียน	(1) การทำงานกลุ่ม (2) การสอบปลายภาค (3) การทดสอบย่อย (4) การนำเสนอกิจกรรมกลุ่ม (5) การถอดบทเรียนจากกิจกรรมนอกชั้นเรียน	2.5% 10% 2.5% 2.5% 2.5%
PLO3 ประยุกต์ศาสตร์ทางด้านพืชศาสตร์ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องสู่การปฏิบัติตามบริบทของสังคม (A) TQF3: ทักษะทางปัญญา (●) 3.1 ประยุกต์ศาสตร์ทางด้านข้าวพื้นเมืองภาคใต้ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องสู่การปฏิบัติตามบริบทของสังคม			

ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล	น้ำหนักคะแนน (%)
CLO4 สามารถประยุกต์ศาสตร์ทางด้านข่าวพื้นเมืองภาคใต้ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องช่องสู่การปฏิบัติตามบริบทของสังคม	(1) ยกตัวอย่างสถานการณ์ในชั้นเรียน (2) ใช้กรณีศึกษาเน้นความทันสมัยและการประยุกต์ใช้กับชุมชน (3) กิจกรรมนอกชั้นเรียนวิถีชีวิตในชุมชนประยุกต์ใช้สอดคล้องกับบริบทสังคม	(1) การอภิปรายกลุ่ม (2) การทำรายงาน (3) การนำเสนอการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน	2.5% 5% 2.5%
(●) 3.2 ประยุกต์ศาสตร์ทางด้านข่าว และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องช่องสู่การยกระดับและแก้ปัญหาทางการปฏิบัติตามบริบทของสังคม			
CLO5 สามารถประยุกต์ศาสตร์ทางด้านข่าว และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องช่องสู่การยกระดับและแก้ปัญหาการปฏิบัติตามบริบทของสังคม	(4) ยกตัวอย่างสถานการณ์ในชั้นเรียน (5) ใช้กรณีศึกษาเน้นความทันสมัยและการประยุกต์ใช้กับชุมชน (6) กิจกรรมนอกชั้นเรียนวิถีชีวิตในชุมชนประยุกต์ใช้สอดคล้องกับบริบทสังคม	(4) การอภิปรายกลุ่ม (5) การทำรายงาน (6) การถอดบทเรียน (7) การนำเสนอการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน	2.5% 2.5% 2.5% 2.5%
PLO4 สามารถปรับผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ(A) TQF4: ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (●) 4.1 เคารพระเบียบสังคม และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน และสังคม			
CLO6 สามารถสำรวจหรือระบุวิธีการเก็บข้อมูลทางด้านข่าวพื้นเมืองจากชุมชนเพื่อเรียนรู้และประเมินความหลากหลายและการใช้ประโยชน์และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน ที่เป็นฐานเรียนรู้นอกชั้นเรียน	(1) วิเคราะห์ข้อมูลฐานพันธุกรรมข่าวพื้นเมืองในชุมชนสำหรับประเมินความหลากหลาย (2) กิจกรรมนอกชั้นเรียนในชุมชน	(1) การทำรายงาน (2) การนำเสนอ (3) การเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน	2.5% 5% 2.5%
PLO5 สามารถปรับผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีที่ต้องพัฒนา (A)			

ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล	น้ำหนักคะแนน (%)
TQF5: ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีที่ต้องพัฒนา (●) 5.2 สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศอย่างเหมาะสมและรู้เท่าทัน			
CLO7 นำเสนอข้อมูลทางด้านความหลากหลายของข้าวพื้นเมืองภาคใต้ และถ่ายทอดแผนการธุรกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ตามบริบทของชุมชนและสถานการณ์ปัจจุบัน	(1) บรรยาย (2) กิจกรรมในชั้นเรียน	(1) การนำเสนอ (2) การทำรายงาน (3) การเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน	5% 2.5% 2.5%

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ที่ (ว.ด.ป.)	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1-4 บรรยาย (พ.ศ. 7,14*,21,28 ก.ค. 65) ปฏิบัติ (อ. 5,12,19,26 ก.ค. 65)	ชี้แจงรายวิชา บทที่ 1 ความหมายและความสำคัญ 1.1 ข้าวปลูก 1.2 ข้าวพื้นเมือง 1.3 ข้าวพื้นเมืองภาคใต้ บทที่ 2 พืชศาสตร์ข้าว 2.1 ระยะเวลาเจริญเติบโตทางลำต้นและใบ 2.2 ระยะเวลาสร้างเซลล์สืบพันธุ์ บทปฏิบัติการที่ 1: พืชศาสตร์ข้าว	8	12	(1) บรรยายเนื้อหาโดยใช้ power point (2) เอกสารประกอบการสอน (3) การสอนแบบ active learning (4) ศึกษาและเรียนรู้จากตัวอย่างจริงฝึกปฏิบัติ และประมวล ความรู้ที่ได้รับโดยการบันทึกและรายงานผล (บทปฏิบัติการ)	ผศ.ดร.นันทิยา จตุพร

สัปดาห์ที่ (ว.ด.ป.)	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
5-9 บรรยาย (พ.ศ. 4,11,18,25 ส.ค. 65 และ 1 ก.ย. 65) ปฏิบัติ (อ. 2,9,16,23, 30 ส.ค. 65)	บทที่ 3 พันธุ์ข้าวพื้นเมืองภาคใต้ 3.1 จำแนกตามชนิดข้าวสาร 3.2 จำแนกตามสีเยื่อหุ้มเมล็ด บทที่ 4 การประเมินคุณค่าและการบันทึกลักษณะ 4.1 ลักษณะประจำพันธุ์ข้าว 4.2 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ 4.3 ลักษณะทางการเกษตร 4.4 ลักษณะทางกายภาพของเมล็ด 4.5 คุณสมบัติทางเคมีของเมล็ดข้าวสาร บทปฏิบัติการที่ 2: ประเมินลักษณะทางการเกษตร บทปฏิบัติการที่ 3: ประเมินลักษณะทางกายภาพของเมล็ด บทปฏิบัติการที่ 4: ประเมินคุณสมบัติทางเคมีของเมล็ดข้าวสาร	10	15	(1) บรรยายเนื้อหาโดยใช้ power point (2) เอกสารประกอบการสอน (3) คำนวณและวิเคราะห์ผลจากการศึกษาอย่างจริงฝึกปฏิบัติ นำเสนอบันทึกผลและเขียนรายงาน (บทปฏิบัติการ)	ผศ.ดร.นันทิยา จตุพร
10	สอบกลางภาค วันที่ 9 กันยายน 2565 เวลา 09.00-12.00 น.				
11-13 บรรยาย (พ.ศ. 15,22,29 ก.ย. 65) ปฏิบัติ (อ. 13,20,27 ก.ย. 65)	บทที่ 5 ความหลากหลายทางพันธุกรรมข้าวพื้นเมืองภาคใต้ 5.1 วิธีการประเมินความหลากหลาย 5.2 ความหลากหลายทางลักษณะทางการเกษตร ลักษณะกายภาพของเมล็ด และลักษณะคุณภาพทางเคมีของเมล็ด บทปฏิบัติการที่ 5: ประเมินความหลากหลายจากลักษณะทางสัณฐานวิทยาของข้าวพันธุ์พื้นเมืองภาคใต้	6	9	(1)บรรยายเนื้อหาโดยใช้ power point (2) เอกสารประกอบการสอน (3) คำนวณและวิเคราะห์ผลจากการศึกษาอย่างจริงฝึกปฏิบัติ นำเสนอบันทึกผลและเขียนรายงาน (บทปฏิบัติการ)	ผศ.ดร.นันทิยา จตุพร

สัปดาห์ที่ (ว.ด.ป.)	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
14-16 บรรยาย (พ.ศ. 6,13*,20 ต.ค. 65) ปฏิบัติ (อ. 4,11,18 ต.ค. 65)	บทที่ 6 การใช้ประโยชน์จาก พื้นเมืองภาคใต้ 6.1 การปรับปรุงพันธุ์ 6.2 การบริโภค 6.3 การแปรรูปและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ บทปฏิบัติการที่ 6: วิเคราะห์ผลจาก ความหลายหลายเขียนแผนธุรกิจ การใช้ประโยชน์และแปรรูปเชิง พาณิชย์	6	9	(1)บรรยายเนื้อหาโดยใช้ power point (2) เอกสารประกอบการสอน (3) คำนวณและวิเคราะห์ผลจากการศึกษาอย่างจริง ฝึกปฏิบัติ นำเสนอ บันทึกผลและเขียน รายงาน (บท ปฏิบัติการ)	ผศ.ดร.นันทิยา จตุพร
17	สอบปลายภาค วันที่ 9 พฤศจิกายน 2565 เวลา 13.00-16.00 น.				

หมายเหตุ * วันหยุดราชการ

2. การให้ระดับชั้นและการตัดเกรด

ตัดเกรดแบบอิงเกณฑ์ ดังนี้ A≥80, B+≥75, B≥70, C+≥65, C≥60, D+≥55, D≥50 F≤49.99

3. แนวทางการอุทธรณ์ของนักศึกษา/ผู้เรียน Appeal Procedure

3.1 นิสิตสามารถร้องเรียนผ่านผู้ประสานงานรายวิชา หรือคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้โดยตรง

3.2 นิสิตสามารถร้องเรียนโดยอาจารย์ผู้สอนไม่รับทราบได้ทางเว็บไซต์คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeGQQz0A7u_X04oj_uSrsd0Mgb3gC-9XUHnMsxS9Hol9xPB0Q/viewform

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. เอกสารและตำราประกอบการเรียนการสอน

1.1. เอกสารและตำราหลัก

นันทิยา พนมจันทร์ และ วิจิตรา อมรวิริยะชัย. 2554. ความหลากหลายทางพันธุกรรมของข้าวพื้นเมือง บริเวณลุ่มน้ำ

ทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง โดยใช้ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของเมล็ด. วารสารหาดใหญ่วิชาการ. 9: 25-31.

สำเร็จ แซ่ตัน. 2550. ข้าวพันธุ์แรก: สิ่งปั้งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง. น. 237-244. ใน: การประชุม

วิชาการข้าวและธัญพืชเมืองหนาว ประจำปี 2550, กรุงเทพฯ.

สำเร็จ แซ่ตัน. 2550. ข้าวพื้นเมืองภาคใต้ เล่ม 1. ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว, กรุงเทพฯ

สำเร็จ แซ่ตัน. 2553. ข้าวพื้นเมืองภาคใต้ เล่ม 2. ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว, กรุงเทพฯ

Basra, A.S. 1995. Seed quality: Basic mechanisms and agricultural implication. Food Products Press, New York.

Egli, D.B. 1998. Seed biology and the yield of grain crops. CAB international, New York.

Matsuo, T., Y. Futsuhara, F. Kikuchi, and H. Yamaguchi. 1997. Science of the rice plant.

Food and Agriculture Policy Research Center, Tokyo.

William A.H. 1980. Plant propagation and cultivation. AVI publishing company, Inc. United States of America.

1.2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

กรมการข้าว <http://www.ricethailand.go.th>

2. ทรัพยากร/สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน

Webex, MocoTSU, Google Classroom

3. การบูรณาการเรียนการสอนกับการวิจัย (Research integrated learning)

3.1 โครงการวิจัยเรื่อง ผลการแช่เมล็ดพันธุ์และการฉีดพ่นทางใบด้วยกรดอะมิโนต่อการงอกและการเจริญเติบโตของต้นกล้าข้าว งบประมาณเงินรายได้ กองทุนมหาวิทยาลัยทักษิณประจำปี พ.ศ. 2565 ประเภททุนวิจัยวิจัยเร่งรัด (Quick Win) ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG

4. การบูรณาการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ (Academic service integrated learning) และความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

4.1 วิบูลย์พันธุ์อแกนิกฟาร์ม อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

4.2 บริษัทปลาณีตฟาร์ม จำกัด อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา